

NOVÁ LIPSKÁ CHARTA

Využití transformativní schopnosti
měst pro obecné blaho

A PREAMBULE

Lipská charta z roku 2007 inspirovala městskou politiku v Evropě i mimo ni. Její hlavní poselství o podpoře integrovaného a udržitelného rozvoje měst je dnes stejně platné jako v roce 2007. Avšak v dnešní době existují naléhavé globální výzvy, jako je změna klimatu, ztráta biologické rozmanitosti, nedostatek zdrojů, migrační přesuny, demografické změny, pandemie a rychle se měnící ekonomiky, které mají přímý dopad na města a metropole v celé Evropě na místní úrovni. Mohou také prohlubovat rozdíly ve společnostech. Navíc společnost zásadně proměňují digitální technologie, které mohou mít politické, sociální, ekologické a ekonomické přínosy. Tyto technologie však také přinášejí nové významné výzvy, např. digitální propast, nedostatek soukromí, bezpečnostní problémy a závislost na trhu. Abychom mohli na tyto výzvy reagovat, je třeba původní zaměření Lipské charty změnit.

Potřebu udržitelné transformace zdůrazňuje Agenda 2030 pro udržitelný rozvoj, zejména cíl udržitelného rozvoje 11, jehož záměrem je učinit města inkluzivní, bezpečná, odolná a udržitelná, dále Nová agenda pro města, Pařížská dohoda a Zelená dohoda Evropské komise. Cílem Zelené dohody je učinit z Evropy první klimaticky neutrální kontinent na světě a Evropa jako celek cítí velkou odpovědnost za dosažení tohoto cíle a zároveň má kolektivní schopnost jej dosáhnout. Nová lipská charta poskytuje politický rámec pro realizaci těchto evropských a globálních dohod na úrovni měst.

My, ministři odpovědní za městské záležitosti, jsme se dohodli na Nové lipské chartě, která usiluje o obecné blaho s využitím transformativní schopnosti měst. To zahrnuje prosperitu, spolehlivé veřejné služby obecného zájmu a také předcházení novým formám sociálních, ekonomických, environmentálních a územních nerovností a jejich snižování. Naším společným cílem je chránit a zvyšovat kvalitu života ve všech evropských městech a jejich funkčních oblastech. Nikdo by neměl být opomenut.

Poukazujeme na to, že mnoho měst již přebírá odpovědnost a vede transformaci směrem ke spravedlivé, zelené a produktivní společnosti. K tomu jsou nezbytné způsobilé vůdčí osobnosti, kvalitní správa měst a zdroje. Města proto potřebují plnou podporu všech vládních úrovní a všech klíčových aktérů, vládních i nevládních.

Znovu potvrzujeme podporu transformace prostřednictvím integrovaného rozvoje měst s místně podmíněným, víceúrovňovým a participativním přístupem.

Zdůrazňujeme důležitou podporu, kterou Evropská unie pro integrovaný rozvoj měst poskytuje, např. v politice soudržnosti a dalších politikách EU, ale i ve výzkumných programech a iniciativách s městským rozměrem.

Jsme si vědomi, že Městská agenda pro EU, ustanovená Amsterodamským paktem, významně přispěla k široce ceněnému víceúrovňovému a mnohostrannému přístupu k rozvoji měst.

Zdůrazňujeme naši podporu cílům Územní agendy 2030. Spolu s Novou lipskou chartou tato agenda prosazuje územně zacílený přístup jako zastřešující princip pro všechny lokality a oblasti politiky. Nová lipská charta poskytuje návod k uplatňování tohoto přístupu ve městech a jejich funkčních oblastech. Proto podporujeme posílení spolupráce na různých prostorových úrovních a mezi nimi.

B TRANSFORMATIVNÍ SCHOPNOST EVROPSKÝCH MĚST

Evropa má širokou škálu malých, středních a velkých měst. Jako součást polycentrického městského systému se jedná o funkční oblasti s různým potenciálem a výzvami. Evropská města jsou více než místa hustě uspořádaných staveb, umožňují totiž také kulturní, sociální, ekologickou a ekonomickou interakci. Většina měst je jedinečná, mají svá historická centra výjimečné kulturní hodnoty formující městské dědictví Evropy a identitu jejich občanů. Kultura je tedy jádrem každého udržitelného rozvoje měst, včetně ochrany a rozvoje hmotného a jiného kulturního dědictví.

Města jsou místem pluralismu, kreativity a solidarity. Kulturní a politické tradice byly základem pro rozvoj měst odrážející demokratická práva a hodnoty. Města jsou také laboratořemi pro nové formy řešení problémů a zkušebnami sociálních inovací.

Vysoce kvalitní, otevřené a bezpečné veřejné prostory fungují jako pulzující městské lokality a umožňují lidem interakci, výměnu a integraci do společnosti. Mělo by tedy být posíleno dobré urbanistické plánování a projektování, jež by umožňovalo realizaci kompaktních, sociálně a ekonomicky smíšených měst s dobře rozvinutou infrastrukturou a zdravým prostředím, se kterými se lidé mohou identifikovat. To vše přispívá k blahobytu všech. Takový cíl vyžaduje holistické chápání kultury vysoce kvalitní výstavby (Baukultur), na jejímž základě probíhají integrované plánovací a navrhovací procesy při každém lidském utváření zastavěného prostředí v evropských městech. Zahrnuje také správu a přeměnu stávajících budov, jakož i navrhování a výstavbu moderních budov, infrastruktury a veřejných prostor.

Města a městské systémy potřebují flexibilitu stejně jako schopnost reagovat na vnější rušivé události a chronickou zátěž. Odolnost měst zvládat měnící se rámcové podmínky by měla být podpořena schopností poučit se z minulých událostí, od sebe navzájem, flexibilní správou měst v zájmu obecného blaha, ale i vyváženým přístupem k vytváření spravedlivých, zelených a produktivních měst. Prediktivní a preventivní politiky, plány a projekty by měly zahrnovat různé scénáře pro předvídaní environmentálních a klimatických výzev, hospodářských rizik, ale i sociální transformace nebo záležitostí v oblasti zdraví.

B.1 TŘI PROSTOROVÉ ÚROVNĚ EVROPSKÝCH MĚST

Občané dnes ve svém každodenním životě často komunikují v různých prostorových měřítkách. Opatření zaměřená na místní rozvoj by proto měla být navržena ve vhodném prostorovém měřítku. Kromě formálních místních politik je třeba prosazovat specifická a neformální opatření na dalších úrovních, v měřítku od městských čtvrtí po širší funkční, regionální a metropolitní oblasti. To vyžaduje harmonizovanou koordinaci opatření prováděných na všech prostorových úrovních, která by zajistila soudržnost a zabránila neefektivnosti.

- Výzvy měst jsou často výraznější na **úrovni městských čtvrtí**. Některé čtvrti mohou vykazovat známky sociálního napětí, chudoby nebo environmentálního zatížení. Jiné čtvrti jsou cílem přistěhovalců, nebo v nich dochází ke gentifikaci, sociální mobilitě a nedisponují patřičným dostupným bydlením. Politiky pro konkrétní čtvrti by proto měly podporovat snahu místních občanů o budování komunity a inkluzivity. Čtvrti s velkým množstvím složitých socioekonomických výzev vyžadují programy politik upravené jim na míru a prostředky pro dlouhodobou stabilizaci. Kromě toho by měly být čtvrti považovány za potenciální laboratoře pro inovativní přístupy zahrnující všechny oblasti rozvoje měst.
- Za místní rozvoj měst jsou odpovědné **místní orgány** ve svém individuálním národním kontextu. Subjekty s rozhodovací pravomocí v místních samosprávách stanovují strategické směry a konkrétní projekty pro celou oblast města. Působí jako formální spojení mezi městskými čtvrtěmi v malém měřítku a širšími funkčními oblastmi, s rozhodující rolí při stabilizaci okolních a širších venkovských oblastí. Zvláštní pozornost je třeba věnovat srovnatelným životním podmínkám občanů v malých a středních městech a městech ve smršťujících se oblastech.

- Udržitelný a odolný městský rozvoj probíhá v regionálním nebo metropolitním kontextu a opírá se o komplexní síť funkčních vzájemných závislostí a partnerství. Příkladem toho je **funkční oblast** uvedená v Územní agendě 2030. Částečně zahrnuje metropolitní oblast nebo kombinaci jiných územních celků. Za účelem přizpůsobení městské politiky každodennímu životu lidí, musí města a metropole spolupracovat a koordinovat své politiky a nástroje s okolními předměstskými a venkovskými oblastmi mimo jiné v oblasti politik bydlení, komerčních oblastí, mobility, služeb, modrozelené infrastruktury, materiálových toků, místních a regionálních potravinových systémů a dodávek energie.

B.2 TŘI ROZMĚRY EVROPSKÝCH MĚST

Transformace měst je založena na integraci sociálního, ekologického a ekonomického rozměru udržitelného rozvoje.

My, ministři, potvrzujeme, že tyto rozměry jsou obsaženy v transformativní schopnosti měst prostřednictvím rozměru spravedlivého, zeleného a produktivního. Jsou-li tyto rozměry vzájemně kombinované, vyvážené a integrované, přispívají k rozvoji odolných měst, která se umí vypořádat se sociálními, ekonomickými a ekologickými výzvami a zajišťují vysokou kvalitu života pro každého s cílem tuto kvalitu zaručit.

Spravedlivé město

Transformativní schopnost měst poskytuje rovné příležitosti a environmentální spravedlnost pro všechny bez ohledu na pohlaví, socioekonomické postavení, věk a původ – s cílem nikoho neopomenout. Spravedlivé město poskytuje každému příležitost k integraci do společnosti.

Všechny sociální skupiny, včetně těch nejzranitelnějších, by měly mít rovný přístup ke službám obecného zájmu, tj. vzdělávání, sociální služby, zdravotní péče a kultura. Bydlení a dodávky energie by měly být odpovídající, dosažitelné, bezpečné a cenově dostupné pro různé skupiny ve společnosti, např. stárnoucí a různorodé obyvatelstvo, osoby se zdravotním postižením, mladé lidi a rodiny. Integraci všech sociálních a etnických skupin a generací napomáhají sociálně vyvážené, smíšené a bezpečné městské čtvrti. Městské oblasti s vysokým podílem migrantů k tomu potřebují komplexní integrační a antisegregační politiku.

Všichni občané by měli mít možnost získávat nové dovednosti a vzdělání. To vyžaduje přístupné a cenově dostupné vysoce kvalitní předškolní a školní vzdělávání, kvalifikaci a odbornou přípravu pro mladé lidi, ale i možnosti celoživotního učení, především v oblasti digitalizace a technologií.

Zelené město

Transformativní schopnost měst přispívá k boji proti globálnímu oteplování a k vysoké kvalitě životního prostředí – ovzduší, vody, půdy a využití území. Rozvoj vysoce kvalitního městského prostředí pro všechny zahrnuje dostatečnou dostupnost zelených a rekreačních ploch. K významnému snížení emisí skleníkových plynů přispějí klimaticky neutrální dodávky energie, obnovitelné zdroje, implementace opatření v oblasti energetické účinnosti, stejně jako budovy odolné vůči změně klimatu a uhlíkově neutrální budovy, a pomohou evropským městům přizpůsobit se dopadům změny klimatu. Některá evropská průkopnická města již dnes mohou sloužit jako předloha města s nulovými emisemi uhlíku. Taková transformace vyžaduje investice do inovativních a účinných technologií, ale i zásadní změny ve způsobu výroby a spotřeby, což umožní vytvoření cirkulární ekonomiky, která bude nově definovat udržitelné využívání zdrojů a jejich zajištění, a současně výrazně sníží množství odpadů a emisí uhlíku.

Vyzýváme města k ochraně a regeneraci ohrožených ekosystémů a druhů v nich žijících, a k využívání přírodě blízkých řešení, kde se vysoce kvalitní modrozelená infrastruktura dokáže přizpůsobit extrémním

povětrnostním podmínkám. Dobře navržené, spravované, propojené, modrozelené oblasti jsou předpokladem pro zdravé životní prostředí, přizpůsobení se změně klimatu a zachování a rozvoj biodiverzity ve městech.

Městská doprava a systémy mobility by měly být efektivní, uhlíkově neutrální, bezpečné a multimodální. Měly by být podporovány aktivní a nízkouhlíkové formy mobility a logistiky, včetně přechodu na veřejnou dopravu, chůzi a jízdu na kole. Veřejná doprava by měla být pro všechny přístupná, cenově dostupná, čistá, bezpečná a atraktivní. Aby se snížily potřeby v oblasti dopravy a mobility, měla by být polycentrická struktura osídlení co nejkompaktnější a nejhustší a podporovat polyfunkční zóny, které zahrnují např. bydlení, maloobchod, výrobu a dopravu.

Produktivní město

Transformativní schopnost měst je založena na diverzifikované ekonomice, která poskytuje pracovní místa a zajišťuje spolehlivou finanční základnu pro udržitelný rozvoj měst. Mají-li být města atraktivními a inovativními lokalitami pro konkurenceschopné podnikání, potřebují kvalifikovanou pracovní sílu, sociální, technickou a logistickou infrastrukturu i cenově dostupné a dobře přístupné plochy. Zajištění těchto podmínek, včetně příznivého inovativního prostředí a příležitostí pro místní a regionální výrobu, by mělo být nedílnou součástí městského plánování.

Kromě tradičních průmyslových odvětví se řada dalších hospodářských sektorů stále více posouvá směrem k digitální, na služby orientované a nízkouhlíkové ekonomice postavené na znalostní společnosti a kulturním průmyslu. Je vhodné stimulovat drobné podniky, výrobu s nízkými emisemi a městské zemědělství k opětovnému začlenění produkce do měst a městských oblastí, což umožní vznik a rozvoj nových forem polyfunkčních čtvrtí.

Maloobchodní sektor v evropských městech se v důsledku rostoucí digitalizace v obchodě mění. Výrobky běžné spotřeby a zejména potraviny by však měly být dostupné lokálně, aby byla zajištěna dobrá kvalita života a byly vyváženy nepříznivé dopady demografických změn. Přeměna center měst na atraktivní multifunkční prostory prostřednictvím polyfunkčního využití území pro běžný život, práci a rekreaci poskytuje nové příležitosti pro městský rozvoj, jelikož nabízí vedle bydlení, pohostinství a trávení volného času také výrobu, maloobchod a služby.

Digitalizace je významným transformativním trendem ovlivňujícím všechna odvětví i všechny rozměry udržitelného rozvoje měst. V mnoha ohledech nabízí příležitost pro transformaci měst. Digitální řešení mohou poskytovat veřejnosti a podnikům inovativní a vysoce kvalitní služby. Patří mezi ně inteligentní městská mobilita, energetická účinnost, udržitelné bydlení, veřejné služby, maloobchod, dodávky zboží denní spotřeby a občansky vedená správa. Digitalizace může ale současně vyvolat další prostorové a sociální rozdíly s riziky pro ochranu soukromí. Je tedy nutné digitalizaci usměrňovat environmentálně udržitelným, inkluzivním a spravedlivým způsobem. V širším kontextu je evropská digitální suverenita klíčem k budoucí konkurenceschopnosti EU. Města se svou schopností rozšiřovat digitální řešení a přizpůsobovat je místním podmínkám mohou k tomuto cíli významně přispět.

C Hlavní zásady řádné správy měst

Hlavní pracovní principy Lipské charty z roku 2007 jsou stále platné. Je však třeba je aktualizovat s ohledem na dnešní globální výzvy a zajistit jejich realizaci všemi, kdo se na rozvoji měst podílí.

My, ministři, uznáváme, že vyvážená, ucelená transformace měst a regionů za účelem dosažení Cílů udržitelného rozvoje a cílů Zelené dohody Evropské unie bude úspěšná, pouze pokud budou vládní i nevládní aktéři ze všech úrovní a sektorů spolupracovat a dohodnou se na strategických principech. Těmito principy se

řídí také základní prvky, které dále rozvíjejí a provádějí Městskou agendu pro EU, jakož i městský a územní rozměr politiky soudržnosti EU. Zdůrazňujeme naši podporu pro Územní agendu 2030, která je založena na společném porozumění hlavním zásadám řádné správy.

Městská politika pro obecné blaho

Veřejné orgány by měly jednat v zájmu veřejného blaha a zajišťovat služby a infrastrukturu ve prospěch všech. Tato infrastruktura a služby by měly být inkluzivní, cenově dostupné, bezpečné a přístupné pro všechny, včetně nejslabších a nejzranitelnějších skupin obyvatel, zejména těch, kteří žijí ve městech v odlehlých a smršťujících se oblastech. To by mělo zahrnovat zdravotní péči, sociální služby, vzdělávání, kulturní služby, bydlení, zásobování vodou a energií, nakládání s odpady, veřejnou dopravu, digitální sítě a informační systémy. Dále je důležitá kvalita veřejných prostranství včetně modrozelené infrastruktury, jakož i ochrana a revitalizace hmotného kulturního dědictví. Proto by měly být vytvořeny strategie, které posílí dovednosti a schopnosti všech stran zapojených do problematiky měst, a nástroje pro posílení jejich pozice. Řádná správa měst může vyvážit veřejné a soukromé zájmy pomocí tržních mechanismů.

Integrovaný přístup

Všechny oblasti městské politiky je nutné koordinovat v prostoru, čase a mezi sektory. Integrovaný přístup se opírá o spravedlivé a simultánní zvážení všech obav a zájmů souvisejících s rozvojem měst. Proto by měl sdružovat a vyvažovat různé, částečně protichůdné zájmy, ale i vzájemné účinky různých zásahů. Města musí zavést integrované a udržitelné strategie rozvoje měst a zajistit jejich implementaci ve městě jako celku, od funkčních oblastí až po jednotlivé čtvrti.

Participace a spoluvytváření

Integrovaný přístup vyžaduje zapojení široké veřejnosti i sociálních, ekonomických a dalších zúčastněných stran, aby bylo možné vzít v úvahu jejich obavy i znalosti. Participace veřejnosti na procesech rozvoje města znamená zapojení všech městských aktérů, což rovněž posiluje místní demokracii. Kdykoli je to možné, měli by mít občané možnost se vyjádřit k procesům, které ovlivňují jejich každodenní život. Města by měla podporovat a vylepšovat nové formy participace veřejnosti, např. spoluvytváření a společné navrhování řešení ve spolupráci s obyvateli, sítěmi občanské společnosti, komunitními organizacemi a soukromými podniky. Experimentování s novými formami participace může městům pomoci zvládat konfliktní zájmy, sdílet odpovědnost a hledat inovativní řešení a zároveň přetvářet a udržovat městské prostory a zakládat nová spojení za účelem vytvoření integrovaného městského prostoru. Pro úspěšné zajištění kvalitního zastavěného prostředí je účast veřejnosti zásadní.

Víceúrovňová správa

Každá úroveň veřejné správy – místní, regionální, metropolitní, národní, evropská i celosvětová – má na základě zásad subsidiarity a proporcionality specifickou odpovědnost za budoucnost našich měst. Složitě výzvy by měly být řešeny společně na všech úrovních městské a územní politiky. To vyžaduje spolupráci všech aktérů ve společnosti, včetně občanské společnosti a soukromého sektoru. Jak doporučuje Amsterodamský pakt a Nová agenda pro města, je klíčem k řádné správě měst vertikální a horizontální víceúrovňová spolupráce a spolupráce mnoha zúčastněných stran, zdola nahoru i shora dolů.

Místně podmíněný přístup

Za referenční body pro integrovaný horizontální a vertikální přístup by měla být považována konkrétní místa či lokality. Městské strategie a nástroje městského financování by měly být založeny na důkladné analýze konkrétní místní situace, zejména potenciálních přínosů a rizik, zúčastněných stran a omezení, a zároveň by se měly zaměřit na místně podmíněný rozvoj. To umožní endogenní městskou transformaci a sníží místní

socioekonomické nerovnosti. Vhodné formální a neformální nástroje by měly pokrývat všechny prostorové úrovně, od čtvrtí přes místní samosprávu a širší funkční oblasti, až po metropolitní úroveň.

D POSÍLENÍ MĚST PRO TRANSFORMACI

Místní samospráva je občanům nejbližší a je v kontaktu s jejich každodenním životem a potřebami. Města jsou odpovědná za alokaci veřejných služeb, které občanům umožňují uplatňovat základní práva a participaci ve společnosti. Města jsou rovněž odpovědná za vyvážení různých, někdy protichůdných aspektů a zájmů. To dává místním orgánům klíčovou roli při zajišťování a zastupování celkového veřejného zájmu.

My, ministři, zdůrazňujeme, že je důležité, aby města dokázala svou transformativní schopnost uplatňovat, dynamicky reagovat na rychle se měnící podmínky a zajišťovat vysokou kvalitu života. Města musejí získat podporu na evropské, národní a regionální úrovni, aby mohla na místní úrovni nacházet řešení pro globální výzvy.

D.1 POSÍLENÍ SPRÁVY MĚST K ZAJIŠTĚNÍ OBECNÉHO BLAHA

Města potřebují:

- **Právní rámcové podmínky** na všech správních a politických úrovních založené na principu partnerství a zakotvené v systému víceúrovňové správy;
- **Investiční možnosti** vytvářené prostřednictvím vlastních příjmů, alokací z vnitrostátních a regionálních úrovní, jakož i zvláštních programů financování na unijní, vnitrostátní a regionální úrovni;
- **Dostatečně kvalifikované zaměstnance**, kteří jsou průběžně školeni, aby se uměli vypořádat s budoucími výzvami a drželi krok s širšími technologickými a společenskými trendy. Místní samosprávní orgány by rovněž měly být schopny integrovat různé odvětvové politiky a plány a podporovat a moderovat složité, participativní procesy a procesy zdola nahoru;
- **Ovladatelnost a utváření** infrastruktury, veřejných služeb a veřejného blaha. To zahrnuje služby zdravotnictví, sociální péče, vzdělávání, kultury, zásobování vodou a energií, nakládání s odpady, veřejné dopravy, digitální sítě, informační systémy a veřejné prostory, jakož i modrozelenou infrastrukturu. Kromě toho je pro všechny městské politiky nezbytné zajistit bezpečné, zdravé, cenově dostupné, dobře navržené a odpovídající bydlení.

My, ministři, zdůrazňujeme, že je zapotřebí kvalitní správy měst zaměřené na obecné blaho, aby se mohla všechna města proměnit ve spravedlivý, zelený a produktivní městský systém. Proto vyzýváme politiky a správní orgány na všech úrovních, aby zajistili finanční a právní rámcové podmínky na základě zásad subsidiarity a proporcionality a s ohledem na rozpočtové předpisy, které podporují následující oblasti činnosti:

D.1.1 Aktivní a strategická územní politika a územní plánování

V mnoha městech je prostor omezený, a to často vede ke střetu zájmů. Místní orgány musí uplatňovat udržitelné, transparentní a spravedlivé územní plánování a územní politiku, včetně vlastnictví půdy místními orgány a rozhodování o ní. Aby místní samospráva zajistila odolný a dlouhodobý rozvoj, musí zohlednit strategický a budoucí vývoj a rizika. Klíčovými prvky k dosažení tohoto cíle jsou:

- Polycentrické sídelní struktury s vhodnou kompaktností a hustotou v městských a venkovských oblastech s optimálním spojením uvnitř měst, aby se minimalizovaly vzdálenosti mezi bydlením, prací, odpočinkem,

- vzděláváním, místními obchody a službami. To by mělo minimalizovat provoz a potřebu mobility ve městech a mezi městy, být prostředkem boje proti rozpínání měst a omezit oblasti dopravy;
- Podpora spolupráce nad rámec administrativních a státních hranic a koordinace územního plánování ve funkčních městských oblastech, s přihlédnutím k vazbám mezi městy a venkovem, za účelem prevence a omezení rozpínání měst;
 - Omezení záboru půdy, upřednostnění obnovy a komplexní regenerace městských oblastí, včetně sanace brownfieldů, s cílem omezit zábor půdy;
 - Využívání půdy by mělo vyvážit hustotu měst upřednostňováním modrozelené infrastruktury, aby se zvýšila městská biodiverzita a byl umožněn klimaticky neutrální, odolný a ekologicky šetrný rozvoj měst a zlepšení kvality ovzduší;
 - Návrh a správa bezpečných a přístupných veřejných prostor poskytujících zdravé životní prostředí pro všechny občany;
 - Dostatečné plochy pro odpovídající, bezpečné, dobře navržené a cenově dostupné bydlení k zajištění sociálně smíšených čtvrtí s živou atmosférou a zamezení spekulativní územní politiky;
 - Městské prostory se smíšeným využitím na podporu nových forem výroby a ekonomické činnosti v zelené, kreativní ekonomice založené na službách.

D1.2 Aktivní utváření digitální transformace

Dnes je digitalizace procesů a jejich řízení ve městech, včetně masivních a rychle rostoucích datových toků, pro integrovaný rozvoj měst klíčová. Digitalizace nikdy není jen cílem sama o sobě. Místní orgány jako součást veřejného sektoru by měly prosazovat technologie, které přinášejí řešení veřejných potřeb. Aby se zajistilo, že nikdo nebude opomenut, digitální transformace a spolupráce potřebná k jejímu provedení by měla být založena na společných lidských hodnotách, jako je inkluze, zaměření na člověka a transparentnost, a také v souladu s mezinárodním právem a legislativou v oblasti lidských práv. Města by měla být schopna udávat směr digitální transformaci pomocí:

- Vytvoření a implementace integrovaných a inkluzivních strategií chytrého města v zájmu obecného blaha, včetně posouzení dopadů s ohledem na dlouhodobé účinky;
- Zlepšení rozhodování a digitálních veřejných služeb. Data by měla být používána v zájmu obecného blaha, a přístup k nim, jejich využití, sdílení a správa by měly být založeny na etickém a společensky odpovědném principu. Toto využití dat by zároveň mělo být pečlivě nastaveno s ohledem na ochranu osobních údajů;
- Implementace komplexní, výkonné a odolné veřejné datové infrastruktury a správy. Města by měla mít přístup k údajům týkajícím se veřejných úkolů;
- Podpory nástrojů celoživotního učení k posílení občanů a veřejné správy, podpory digitálních dovedností a zajištění digitální soudržnosti;
- Digitální řešení mohou – zejména v době krize – chránit a posilovat schopnost místních orgánů jednat.

D.2 ZAJIŠTĚNÍ ODPOVÍDAJÍCÍCH POLITIK A FINANCOVÁNÍ MĚST

Místní orgány potřebují k dosažení těchto cílů podpurný rámec zahrnující všechny úrovně správy a příslušné zúčastněné strany. Unijní, státní a regionální předpisy by měly podporovat provádění integrovaných městských politik pro obecné blaho a podnítit transformaci měst při současném respektování principu subsidiarity a v souladu s kompetencemi jednotlivých úrovní.

D.2.1 Silný národní rámec městské politiky a financování

Lipská charta z roku 2007 a Nová agenda pro města stanoví, že je třeba posílit národní a regionální městské politiky s cílem posílit města a přispět ke konzistentnímu provádění udržitelného rozvoje měst na místní úrovni.

My, ministři, souhlasíme, že budeme podporovat – v rámci naší odpovědnosti a možnosti a s ohledem na rozpočtové předpisy – návaznost a vytváření národních nebo regionálních městských politik s cílem:

- **umožnit výměnu** zkušeností a znalostí mezi městy a dalšími zúčastněnými stranami na regionální, národní, nadnárodní úrovni a na úrovni EU s cílem posílit schopnost provádět integrované a udržitelné strategie rozvoje měst;
- **působit jako platformy** pro dialog mezi městy a všemi ostatními partnery, aby bylo různými způsoby zajištěno víceúrovňové řízení a správa, včetně víceúrovňových partnerství;
- **podporovat tvorbu nebo přerozdělení vnitrostátních nebo regionálních programů financování** významných městských výzev a usnadnit spolufinancování z evropských fondů, neboť to jsou důležité nástroje umožňující realizaci integrovaných a udržitelných strategií a projektů rozvoje měst;
- **poskytovat pobídky pro inovace** a experimentální projekty, které řeší současné a budoucí výzvy udržitelného rozvoje měst.

D.2.2 Soudržná regulace a nástroje financování EU

Městská agenda pro EU, zahájená v roce 2016 Amsterodamským paktem, započala stěžejní proces víceúrovňové správy za účelem posílení postavení měst v oblasti legislativy a tvorby politik. Velmi si vážíme práce víceúrovňových partnerství, která se věnovala jejím cílům – zlepšování právní úpravy, zlepšení financování a zajištění lepší znalosti (znalostní základna a výměna znalostí). Jejich práce přispěla ke zvýšení soudržnosti regulačního rámce EU pro městská témata a ke zlepšení tvorby politik EU s městským rozměrem. To zahrnuje zdokonalení a úpravu nástrojů financování a posílení společné základny znalostí o městských otázkách v Evropě. Městská agenda pro EU je významným procesem podpory evropských institucí, členských států, regionálních a místních orgánů a funkčních oblastí všech velikostí při provádění strategických zásad Lipské charty.

My, ministři, proto souhlasíme s pokračováním, posilováním a zdokonalováním Městské agendy pro EU jako procesu založeného na principu partnerství a v plném souladu se zásadami subsidiarity a proporcionality, a to metodou víceúrovňové správy. Kromě toho vyzýváme evropské instituce, aby v relevantních případech zohledňovaly dopady a důsledky nařízení a směrnic EU týkajících se městských oblastí a aby aktivně zapojovaly místní a regionální zainteresované strany do konzultací o nových i stávajících právních předpisech EU.

Finanční prostředky, finanční nástroje a programy EU týkající se městských otázek, poskytované evropskými institucemi, hrají pro městskou politiku v evropských městech cennou roli, a proto je nutné v nich zachovat silný městský rozměr. Vedle programů EU, poradenské podpory a finančních nástrojů je klíčem k provádění integrovaných a udržitelných strategií rozvoje měst a územně zacílených přístupů v místních a regionálních městských projektech politika soudržnosti. Tyto programy by měly za pomoci Evropské městské iniciativy stimulovat integrované, inovativní a participativní přístupy k udržitelnému rozvoji měst, podporovat sociálně-ekonomickou a územní soudržnost, prosazovat polycentrické struktury osídlení a přibližovat EU občanům.

Měla by pokračovat a být posílena vertikální a horizontální výměna poznatků a odborných znalostí mezi všemi stranami zapojenými do víceúrovňové správy. K této myšlence mohou přispět programy, sítě a iniciativy pro rozvoj měst a spolupráci v oblasti výzkumu a vývoje, financované z EU. Tím by bylo možné se poučit z osvědčených postupů a inovativních přístupů i klíčových fungujících principů a nástrojů. Městská agenda pro

EU nabízí platformu pro výměnu informací mezi stranami zapojenými do městské problematiky na evropské, národní, regionální a místní úrovni.

My, ministři, vyzýváme evropské instituce, členské a partnerské státy i regionální a místní orgány, aby podporovaly koherentní koordinaci metod a cílů mezi evropskými programy a iniciativami, jako je Městská agenda pro EU, URBACT, Evropská městská iniciativa, včetně jejich inovačních akcí a programů politiky soudržnosti.

E ZÁVĚREČNÁ VÝZVA

My, ministři, jsme přesvědčeni, že Nová lipská charta poskytuje silný rámec pro dobrou a udržitelnou správu měst. Zdůrazňuje využití transformativní schopnosti měst pro obecné blaho prostřednictvím hlavních principů, klíčových dimenzí a konkrétních oblastí činnosti.

Vyzýváme instituce, členské a partnerské státy EU, jakož i místní a regionální orgány a strany zapojené do problematiky měst na všech úrovních správy, aby se zavázaly a přispěly k uskutečnění dohodnutého rámce prostřednictvím evropských, vnitrostátních, regionálních a místních iniciativ a programů.

Proto schvalujeme dokument „Implementace Nové lipské charty prostřednictvím víceúrovňové správy: další kroky pro Městskou agendu pro EU“, který uvádí do praxe a rovnocenně propojuje strategické zásady Nové lipské charty s pokračováním Městské agendy pro EU.

www.bmi.bund.de

Autoři obrázků

Tom Thiele (Mobilita v centru Lipska),
Andreas Schmidt (bývalá továrna Buntgarnwerke a Johanna Park Lipsko)
Peter Eichler (Denní stacionář Lipsko)
Město Lipsko (Bydlení v Lipsku)

